ומיחל. פי' בקונטרס מחלל בדבורא בעלמא על המעות ושותה בלא הפרשה ואין נראה לדוקא גבי דמאי קתני בהך משנה בסיפא ומחלל על המעות לפי שקבע לו מקום דקתני התם מעשר שני בלפונו או בדרומו דהוי כמו הפרשה דבע"ש בהש"מ לחיי דלמרי בתוספתא (דדמאי פ"ח) [א] ד) (דקתני וקדש עליו היום) ולכך בדמאי יכול לקבוע לו מקום דספק חשבה מעשרים את הדמאי אבל בכותים הוי ודאי ולכך לא קתני גבי כותים מעשר שני בלפונו או בדרומו ולא קתני נמי ומחלל על המעות כדקתני גבי דמאי אלא מיחל [ב] פי' מתחיל [ג] או כמו שפי' ר"ת דמיחל כמו מיהל בה"א פירוש מערב במים ומוחזק כמו סבאך מהול במים (ישעיה ס) ואחר שבת יפרים מעשר ראשון ושני כדקתני בתוספתא עשרה הבאים אחריהם תשעה הבאים אחריהם דכיון שאינו יכול לקבוע לו מקום אם היה שותה בלא הפרשה הוה שותה טבל למפרע: **דברי** ר"מ. משמע דאית ליה לר' מאיר בריה ולרבי יהודה נמי קאמר רבא במסקנא דאית ליה בריה והכא אסר משום דחיישי לבקיעת הגוד ואילו בפרק יש בכור (בכורות דף מח.) גבי נתנו עד שלא חלקו מוקי רבא דר"מ ורבי יהודה כרב אסי דאמר האחין שחלקו מחלה יורשין ומחלה לקוחות אלמא מספקא להו ויש לחלק בין הכא שמברר דבריו ומתנה בפירוש ואומר שאני עתיד להפרים להיות דאחין שחלקו שאינו מברר כלום ובמרובה (ב"ק דף סט:) דפריך דרבי יוחנן אדר' יוחנן דבהיות דכל המתלקט אית ליה בריה וגבי אחין שחלקו שמעינן דלית ליה בריה וחוזר בו הש"ס מתוך קושיא זו הוה מלי לחלק כדפירשנו [ד] אלא דיחיא ליה למימר לעולם כל הנלקט כדקתני במתני' ויחיא ליה למימר לעולם לא תיפוך ועוד דאי הוה מפני הכי אכתי הוה קשיא ליה אידך דרבי יוחנן דאמר לעיל אף אחרון אינו פוסל [ה] ולעיל ודאי כי מלריך תרי מילי דרבי יוחנן הוה מלי למימר דלריכי דמההיא דלקוחות הן לא הוה שמעינן דאף אחרון אינו פוסל מטעם דפרישת ובהא טעמא מיתרלא נמי שמואל דבפרק מי שאחזו (לקמן דף עב:) אתקין שמואל בגיטא דשכיב מרע אם [ו] מתי יהא גט אם לא מתי לא יהא גט ולכי מיית הוי גיטא אלמא סבר דיש בריה ובסוף ביאה (דף לז:) גבי שיש שלקחו חבית ובהמה בשותפות אמר שמואל דחבית נמי אסורה: **רבי** יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון אוסרין. משמע דרבי יוסי לית ליה בריה וכן בפרק בכל מערבין (עירובין דף ל:) גבי מעשר שני שיש לי בביתי יהא מחולל על סלע שתעלה בידי מן הכיס דא"ר יוסי לא חילל וקשה דתנן נמי שאחזו (לקמן דף עג.) גבי מה היא באותן הימים רבי יוסי אומר מגורשת ואינה מגורשת ולכי מיית הוי גיטא [ו] אלמא יש בריה כדדייק בסמוך ומאן דמחלק בין תולה בדעת עצמו לתולה בדעת אחרים ניחא אבל למאן דלא מחלק קשיא ויל"ל דהתם בגיטין עומד הדבר להתברר בודאי בהכי או יחיה או ימות אבל הכא יכול להיות שלא יבא לידי הפרשה לעולם [ז] או [ח] לא יעלה סלע מן הכיס והשתא נמי אתי שפיר דשמואל אדשמואל [ט] תימה למאי דס"ד דרבי יהודה לית ליה בריה א"כ סבר כרבי יוחנן דאמר האחין שחלקו לקוחות הן ומחזירין זה לזה ביובל א"כ לא משכחת דמייתי ביכורים אלא חד בר חד עד יהושע בן נון דאין להן אלא קנין פירות ור' יהודה אית ליה בהחובל (ב"ק דף ג.) אלו הקנין הגוף דמי גבי דין יוסי או יומיס ורבי יוסי נמי קשיא דהכא סבר דאין בריה ובהחובל מספקא ליה אי קנין פירות בקנין הגוף דמי או לאו גבי דין יוסי או יומיס וכה"ג דייק הש"ס בסוף השולח (לקמן דף מח.) ותירץ רבינו יצחק דמדין יוסי או יומיס אין לגמוד בעלמא [י] דשאני התם דכתיבי קראי כספו ותחתיו [יא] ולהכי לא מייתי לה בהשולח כי מייתי ההיא דשדה אחוזה ועוד אומר רבינו יצחק דדוקא ר' יוחנן אית ליה דמחזירין זה לזה ביובל אבל שאר אמוראי סברי אע"ג דלקוחות הן אין מחזירין דגזירת הכתוב היא דאין מחזירין [יא] דלענין זה אינם לקוחות וד' יוחנן דסבר מחזירין יפרש טעמו [דרבי יהודה] משום בקיעת הגוד כדמסיק במרובה (ב"ק דף סט.) דלר' יוחנן אית ליה לרבי יהודה בריה ומתוך היא גופא דאחין שחלקו לקוחות הן ומחזירין זה לזה ביובל חוזר בו מסברא ראשונה: **מה היא באותן הימים.** פי' בקונטרס דקאי אריש דתנן במי שאחזו (לקמן דף עב.) הרי זה גיטך מהיום אם מתי מחולי זה הרי זה גט אם מת וקאמר מה היא כל ימי החולי וקשה דהתם (דף עג:) פריך עלה בגמ' ולכי מיית הוי גיטא והא אין גט לאחר מיתה ומאי קושיא אי קאי אמהיום א"כ חל גט מחיים ואם פי' בקונטרס [ז] דלא קאי אמהיום אלא מילתא באפיה נפשה היא וי"ל דלעולם קאי אמהיום והכי פריך כיון דאמר שהיא כאשת איש אם כן לא חל הגט מחיים אלא לאחר מיתה אם כן לכי מיית היכי הוי גט הא אין גט לאחר מיתה ומשני באומר מעת שאני בעולם פי' מה שאמר מהיום [ח] היינו שיחול הגט שעה אחת קודם מיתתו ואומתה שעה שהגט חל אינה מגורשת וידוע ולריך בריה ומ"מ כדברי רש"י כן הוא אפי' בתנאי לריך בריה דהרייני בועלך על מנת שילדה אבא חשיב לקמן בריה בכל מערבין (עירובין דף לז:) הרי זו תרומה על זו אם ילדו גשמים היום כו' הכי נמי דלא הוי תרומה היינו לאחר דאית ליה בריה קאמר תימה דבפרק בכל מערבין (שם דף לו:) אמר רב ליתא לאתני' מקמי אי ופריך אדרבה ליתא לאי מקמי מתני' ומשני לא סלקא דעתך דשמעינן ליה לר' יהודה דלית ליה בריה דתנן הלוקח כו' והשתא אכתי ליתא לדאי ולההיא דהלוקח מקמי מתני' דעירובין ומתני' דמי שאחזו דמייתי הכא ומקמי בריתא דמרובה (ב"ק דף סט.) דקאמר ר' יהודה שחרית אומר בעל הבית כל מה שילקטו כו' דבכל הני אית ליה לר' יהודה בריה וי"ל דרב מחלק בין תולה בדעתו ובין תולה בדעת אחרים ודהיא דהכא ודמרובה הוי תולה בדעת אחרים והתם אית ליה בריה אבל תולה בדעת עצמו לית ליה בריה והכי פירושו התם ליתא לאתני' דקתני דלית ליה לרבי יהודה בריה אפי' תולה בדעת עצמו מקמי אי וההיא דהלוקח והא דפריך אההיא דאי מ"ש לכאן ולכאן דאין בריה כו' לא לרב פריך [ט] דלדידיה דמחלק בין תולה בדעת עצמו לתולה בדעת אחרים אתי שפיר אלא לגי שאינו מחלק פריך ורבי יוחנן נמי דמשני וכבר בא חכם אינו מחלק דלדידיה ודאי ליתא לדאי מקמי כל הנהו ומיהו קשה דבסוף ביאה (דף לז:) גבי שיש שלקחו חבית ובהמה בשותפות מדקדק דרבי יוחנן לית ליה בריה מדמפרש מילתא דאי והא על כרחך ליתא לדאי כדפירשנו וי"ל דהוה מלי לשנויי הכי אלא דניחא ליה למימר לעולם לא תיפוך אי נמי נהי דלרבי יוחנן ליתא לדאי דאמר לר' יהודה אין בריה מ"מ מוכח שפיר דר' יוחנן לית ליה בריה מדמשני לה אבל קשה דאפילו בתולה בדעת אחרים שמעי' לר' יהודה דלית ליה בריה דתנן בשקלים (דף ט:) ומייתי לה בפרק הוליאו לו (יומא דף נה.) דקאמר רבי יהודה לא היו שופרות לקיני חובה מפני התערובות ומפרש התם טעמא משום חטאת שמתו בעליה ומשום דלית ליה בריה כדמוכח ההיא דאי והשתא הא לרב בתולה בדעת אחרים אית ליה בריה לרבי יהודה ולר' יוחנן ליתא לדאי ואפי' בתולה בדעת עצמו יש לו בריה:

בין

ומיחל ושותה מיד דברי ר"מ רבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון [א]אוסרין תולה בדעת אחרים אית ליה בריה [ב]דתנן מה היא באותן הימים ר' יהודה אומר הרי היא כאשת איש לכל דבריה ולכי מיית הוי גיטא אמר ליה [ג]רב משרשיא לרבא הא ר"ש דתולה בדעת עצמו לית ליה בריה ותולה בדעת אחרים אית ליה בריה תולה בדעת עצמו לית ליה בריה הא דאמרן תולה בדעת אחרים אית ליה בריה [ד]דתניא הריני בועליך על מנת שירצה אבא אע"פ שלא רצה האב מקודשת ר' שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון [ה]רצה האב מקודשת לא

הוכרר הדבר דמשעת נתינה היה ראוי למות מחולי זה וה"ל גט מההיא שעתא שע"מ כן מסרו. ואין זה כשאר תנאים שאדם מתנה בגט שבידו לקיימם ודעתו לקיימם כשמתנה עליהם ולכשנתקיים התנאי הוי גט למפרע להתם לאו טעמא משום בריה הוא אבל דאין בידו ובשעת התנאי הוא ספק והתנאי מתקיים מאליו אי לאו משום בריה לא הוי גט מחיים: **הא דאמרן.** בהלוקח יין: **הריני בועליך.** לשם קידושין דאשה נקנית בביאה: **אף על פי שלא רצה אחר מקודשת.** דאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות וגמר בלבו לקידושין גמורים ואפי' לא ירצה אביו: לא

ומיחל. מעשר שני מחלל בדיבורא בעלמא על מעות שיש לו בבית דמה שאפשר לו לתקן לגמרי יתקן: **ושותה מיד.** דמאחר שקבע שם יצא לו מידי טבל וכשהוא מוציא יין לשתייתו הוא הנברר לתרומה ויש בריה: **ורבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון אוסרין.** דלית להו בריה בתולה בדעת עצמו שהוא עצמו מוציא את היין: **מה היא באותן הימים.** לקמן במי שאחזו (עג.) זה גיטך מעכשיו אם מתי מחולי זה הרי זה גט אם מת מאותו חולי מה היא כל ימי החולי: **לאשת איש.** אם כהן הוא אוכלת בתרומה ואם זינתה בחנק: **ולכי מיית הוי גיטא.** דקתני ריש הרי זה גט ואיירי ר' יהודה במה היא באותן הימים אלמא לא פליג בריש ולא אמרינן גט לאחר מיתה הוא כיון דאמר מעכשיו. ואע"ג דכשנתן הגט הוה מספקא ליה אם יחיה אם ימות ותלה התנאי בדעת מי שמותו וחייו תלויים בידו וכשמת אמרינן

לא

הוכרר הדבר דמשעת נתינה היה ראוי למות מחולי זה וה"ל גט מההיא שעתא שע"מ כן מסרו. ואין זה כשאר תנאים שאדם מתנה בגט שבידו לקיימם ודעתו לקיימם כשמתנה עליהם ולכשנתקיים התנאי הוי גט למפרע להתם לאו טעמא משום בריה הוא אבל דאין בידו ובשעת התנאי הוא ספק והתנאי מתקיים מאליו אי לאו משום בריה לא הוי גט מחיים: **הא דאמרן.** בהלוקח יין: **הריני בועליך.** לשם קידושין דאשה נקנית בביאה: **אף על פי שלא רצה אחר מקודשת.** דאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות וגמר בלבו לקידושין גמורים ואפי' לא ירצה אביו: לא

מוסף תוספות

א. הלוקח יין מבין הכותים בע"ש ושכח להפריש, ולא ששכח עד שקידש היום דא"כ אפי' לקרות לו שם אסור אלא ששכח עד בין השמשות אייריי דאסור להפריש. תוס' פוסק כג: ד"ה שני לוגין. ב. ושותה. תוס' הרא"ש. ג. ושותה. תוס' הרא"ש. ד. דכל המתלקט מברר דבריו בפירוש. תוס' פוסק כג: ד"ה דבני ר"מ. ה. משום דאין בריה אע"פ שמברר בדבריו כשאומר איזו שארצה אגרש בו. תוס' שם. ו. וא"א להיות גט אי לא אמרי' יש בריה כמו שפרש"י הכא וכו'. תוס' הרא"ש. ז. ולעולם לא יתברר דמה ששתה הוא חולין. תוס' הרא"ש. ח. [ב]ההיא דסלע דמע"ש. תוס' הרא"ש. ט. אבל לר' יהודה ליכא לתרוצי הכי דהא מוקמינן לי' לקמן בפ' מי שאחזו באומר מעת שאני בעולם, כלומר שעה אחת קודם מיתתו יהא גט אם ימות, וא"א להיות שיהא גט באותה שעה אם לא מכח בריה, ובשעה שהגט חל דהיינו באותה שעה שלפני מיתה אין הדבר ברור אם יחיה אם ימות. תוס' הרא"ש. ועי' מהרש"א ופנ"י, ותוס' הרא"ש לקמן עג: ד"ה נאומר מעת שאני. י. אלא גבי מילי דעבד לחוד. תוס' פוסק כד. ד"ה ר"י. יא. דמכר הוא דאמר רחמנא ליהדר ביובל ירושה ומתנה לא. תוס' שם.

גליון הש"ס

תוס' ד"ה מה היא באותן הימים וכו' הוינו שיחול הגט שעה א'. עי' בקדושין דף סד ע"ב תד"ה רבי סבר:

מוסף רש"י

ומיחל. מעשר שני שהוא יכול לתקן מיד בלא הפרשה לאחר שקרא עליו שם יתלנו בכל מקום שהוא על המעות (עירובין לז.) מוציא מעשר שני לחולין על מעות שיש לו בבית, דמה שיש לו פנאי לתקן יתקן דהא באמירה בעלמא סגי (ב"ק סט:) הואיל ויכול לתקנו באמירה בעלמא ולומר הרי הוא מחולל על מעות שיש לי בתוך הבית לא התירו לו אכמים לשמותו ולסמוך על הבריה, אבל בתרומה ושאר מעשרות סמכינן אבריה ולאחר השבת כשיפרישם אמרינן הוכרר הדבר שזו היא התרומה חה לא שתה אלא חולין (חולין יד.). רשותה מיד. ושאתה ממנו לאלתר אלא שיחכר שיחיה בכלי שיעור התרומה והמעשרות (מנילה כב.) וכשיהיו לו כלים יפרים כם התרומה והמעשר (יומא נו.) ואמרינן הוכרר הדבר שזהו תרומה (עירובין לז.). ר' יהודה כו' אוסרין. עד שיפרים ממש, דקסברי אין בריה ואכל כום וכום יש לומר שהוא תרומה ומעשר (מנילה כב.). **כאשת איש לכל דבריה.** והבא עליה במזיד בחנק ובשוגג בחטאת, ואע"ג דמת מאותו חולי, לפי שלא נגיסה אלא סמוך למיתה (לקמן עג:).

א) לקמן עג., ב) רבינא פל"ל מ"ד, וכן הוא בכמ"י, ג) כתוספות עג:, ד) [מהרש"ל מוסיף זה ול"ל ועדיין לא קידש], ה) [ל"ל אם לא מתי לא יהא גט ואם מתי יהא גט ולכי כו'], ו) בפסוק במקום: ותחתיו כתוב ותחת ידו, ז) ועי' מהר"ם, ח) צ"ל ולדידיה, רש"ש,

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

בין לרבי יהודה בין לר"ש לא שנא וכו'. [א]ורב יוסף דמסיק דכ"ד בכל מערבין [ב](עירובין דף לז:) דלר"ש ליתי ליה ברירה גבי הריני מערב לשבתות של כל השנה כולה רליתי אלף ליתי לא אלא דמסיק רב יוסף איפוך ולר"ש דלא מבעוד יום עירובו עירוב כו' [ג] רב יוסף יחלק בין במולה בדעת עצמו למולה בדעת אחרים:

התם בדקתני **טעמא כו'.** בפרק בכל מערבין (עירובין דף לז:) מפרש רבא טעמא משום דבעינן ראשית ששייריה ניכרין וגראה דהתם גרים רבה מדאיירי אבני בתריה ועוד דהתם נמי מסיק טעמא כי הכא: **רבי אלעזר מכשיר בכולן.** פירש בקונטרס ובלבד שיניח מקומות הללו וקשה לר"י דבגמרא פסיק רב כר' אלעזר וקאמר אפי' בשטרות והאמר רב אפי' [ד] כו' אלמא מחזי כשיקרא ה"נ מחזי כשיקרא ואי לא מכשיר ר"א אלא בטופס דשטרות מה מחזי כשיקרא איכא מאחר שהניח מקום המלוה והלוה והמעות ועוד משמע דלא פריך [ה] מדרב אפי אלא משום דפסיק כר' אלעזר אבל אי הוה סבר כרבנן הוה ניחא ליה ואי שייך בטופס מחזי כשיקרא אפי' סבר כרבנן תקשי לרב אפי אגראה לר"י דר"א מכשיר בשטרות אפי' תורף [ו] והשתא מיחזי כשיקרא שכותב פלוני לוה מפלוני ועדיין לא לוה חוץ מגיטי נשים דפסיל אפילו בטופס מדקתני משום שנאמר וכתב לה משמע דפסיל בגיטי נשים טפי מת"ק וא"ת ומנא ליה לגמרא דר"א מכשיר בשטרות אפי' תורף דפריך מדרב אפי דלמא בטופס דשטרות דווקא מכשיר וי"ל דאם איתא דלא מכשיר אלא בטופס היה לו לקבוע דברי ר"א אחר ת"ק והיה לו לקבע ולשנות ר' אלעזר פוסל בגיטי נשים ור' יהודה פוסל בכולן וגם היה ראוי לשנות בסדר זה שכל אחד מחמיר משלפניו אבל אי רבי אלעזר אתא לאכשורי בשטרות אפי' תורף ניחא דתנא דברי רבי יהודה קודם משום דקאי את"ק דאיירי בטופס ור"א בשטרות מכשיר טפי מתנא קמא ובגיטין פסיל טפי [ז]: **חוץ** מגיטי נשים. ואין לומר בשחרורי עבדים נמי פסיל [ח] דאם כן בפ"ק (לעיל ע.) גבי שאשה דבריס ששוו גיטי נשים לשחרורי עבדים ליתני וכדברי ר"א בארבע כדקתני וכדברי ר"מ בארבע [ט]: **וצריך** שיניח מקום הרי **את מותרת לכל אדם.** בכל דוכתי משמע שכותבין לשון זה בגט ובפ' בתרא (לקמן פה.) נמי [י] תניא גופו של גט הרי את מותרת לכל אדם והנהיג ר"ת לכתוב לשון זה בגט אבל [יא] בטופסי גיטין [יא] לא היה כתוב ומ"מ אין להוליא לעז על גיטין הראשונים [יב] שהרי מאריכין לכתוב כמה לשונות בגט [יג] דאשיב כמו הרי את מותרת לכל אדם: **אבל** סיפא דקתני שאין קיום הגט אלא בחותמיו אימא ר"מ היא. תימה דבסוף פרק שני לעיל (דף כג.) מוקי לה ר' זריקא א"ר יוחנן [יד] כר"מ ופריך עלה מהניא דאמובר דאמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן ר"א היא ותמה לשויי אמוראי אינהו אלינא דר' יוחנן ומאי קושיא הא משמע הכא דאע"ג דמוקמינן ההיא דאמובר כר"א מ"מ מוקמינן שפיר ההיא דהכל כשריס כר"מ ואור"י דאע"פ שעושה צריכותא בזה מ"מ מיסתבר דאתיא כחד תנא אבל הך דפריקין ודאי ר' יוחנן מוקי לה כר"מ משום טעמא דמסיק מדסיפא ר"א ריש לקח ר"א [טו] דמטעם זה קאמר ר' יוחנן בפרק ד' אחין (יבמות דף מ:) אחזות מיני יודע מי שנאן [יז] ועוד דבתרתי קמייתא דמתניין בחדא פירקא איכא קפידא טפי לאוקמינהו כחד תנא:

מפני התקנה מאי מפני התקנה. מקום הזמן דתנא בריש דקבע בגמרא אחר כך היינו משום דאתא לפרושי מפני התקנה אליבא דמאן דמוקי לה כר"א דאין פירושו כמו למאן דמוקי לה כר"מ:

לא רצה האב אינה מקודשת אמר ליה בין לר' יהודה בין לר"ש לא שנא תולה בדעת עצמו ולא שנא תולה בדעת אחרים אית להו ברירה והתם בדקתני טעמא [ט]אמרו לו לר"מ אי אתה מודה שמא יבקע הנוד ונמצא זה שותה טבלים למפרע אמר להם לכשיבקע:

מתני' [כ]**הכותב טופסי גיטין שניה מקום האיש ומקום האשה ומקום הזמן שטרי מלוה צריך שיניח מקום המלוה ומקום הלוה ומקום המעות מקום הלוה [כא]ומקום המעות מקום השדה ומקום הזמן מפני התקנה ר' יהודה פוסל בכולן ר' אלעזר מכשיר בכולן חוץ מגיטי נשים [כב]וכתב לה דאמר רב אמר שמואל [כג]צריך שיניח אף מקום הרי את מותרת לכל אדם ור' אלעזר היא [כד]דאמר עדי מסירה כרתי ובעינן כתיבה לשמה וצריכא דאי אשמעינן הך קמייתא בההיא הוא דאיכא לאוקמה כר"א דקתני אין כותבין וקתני כתבו אבל סיפא דקתני שאין קיום הגט אלא בחותמיו אימא [כה]ר"מ היא דאמר עדי חתימה כרתי ואי אשמעי' בההיא ההיא נמי איכא לאוקמה כר"א אבל הא אימא מדסיפא ר"א הוי רישא לאו ר"א צריכא: מפני התקנה: מאי תקנה אמר ר' יונתן מפני תקנת סופר ור"א היא דאמר עדי מסירה כרתי ובדין הוא דאפי' טופס נמי לא לכתוב [כו]ומשום תקנת סופרים שרו רבנן ר' יהודה פוסל בכולן גזר טופס אטו תורף גזר שטרות אטו גיטין ור"א מכשיר בכולן חוץ מגיטי נשים טופס אטו תורף גזר שטרות אטו גיטין לא גזר: שנאמר וכתב לה: והא כי כתיב לה אתורף הוא דכתיב אלא אימא משום שנאמר וכתב לה לשמה

קשיא

לא רלה איכה מקודשת. דלא בעל אלא על תנאי ולא נתקיים וכי רלה מיהא מקודשת ואע"ג דמשעת בעילה ספק רולה ספק אינו רולה אמרינן הוברר דמשעת בעילה הוו קידושין: **טבלים למפרע.** שהרי לא הוברר התרומה מעולם: **לכשיבקע.** כשיבא לידי כך ודאי טבלים שתה אבל אין לחוש לכך דלא שכיח ליבקע: **מתני' הכותב טופסי גיטין.** שסופר הוא ומוטל שכר ורולה שיהו מזומנין לו פעמים שאדם בא לשוכרו והוא טרוד בשטרות אחריס: **צריך שיניח מקום האיש וכו'.** שאם רולה תגר ביניהס לא יאמר הריני כותב כל הגט ובגמרא [ו] מפרש טעמא: **צריך שיניח מקום כו'.** ואם שמע שהיה אחד רולה אחר חבירו להלוותו מנה לא יאמר הריני כותב מיד ואניח מקום הזמן לבדו אלא יהא שטר מוקדם אלא צריך שיניח מקום הלוה והמלוה והמעות אע"ג דליכא למיחש למידי גזירה שטרות אטו גיטין: **מפני התקנה.** בגמ' מפרש אהיכא קאי: **פוסל בכולן.** ואפילו הניח מקומות הללו וטעמא מפרש בגמ': **ר' אלעזר מכשיר בכולן. וכלבד שיניח מקומות הללו: חוץ מגיטי נשים.** דגזרינן בהן טופס אטו תורף: **שנאמר וכתב לה.** בגמרא פריך הא אתורף הוא דכתיב: **גמ' אף מקום הרי את מותרת.** שגם זה עיקרו של גט: **עדי מסירה כרתי.** הלכך וכתב לה לאו אחתימה קאי דחתימת עדים איכה אלא מדברי סופרים מפני תיקון העולם וכי כתיב וכתב לה משמע לעיקר כריתות קאי דהיינו כל הני דאמרן: **וצריכא.** לשמואל לאוקמי להני תלת סתמי כר"א ולמימרא בכולהו והוא ששייר מקום התורף אין כותבין על המחובר (לעיל דף כא.) והכל כשרין לכתוב (לעיל כב:) והכותב טופסי גיטין כולהו אוקמינהו שמואל כר"א: **דקתני אין כותבין.** והדר תנא כתבו על המחובר כשר ומדקשיא ריש לקיש אוקימנא דהכי קאמר אין כותבין טופס שמא יכתוב תורף כו': **אבל סיפא.** שאין קיום הגט אלא בחותמיו: **אימא ר' מאיר היא.** ואינו צריך לשייר מקום התורף ואשמעינן שמואל דצריך אלעזר ורבי אלעזר היא. וסיפא דקתני שאין קיום הגט אלא בחותמיו לאו לאכשורי תורף דחרש שוטה וקטן דשלא לשמה קאי אלא אמליעתא קאי האשה כותבת את גיטה לשמה והאיש שוכרו שאין קיום הגט אלא בחתימתו. והא דנקט חותמיו משום דרוב עדי מסירה הם החתומים בו [ז] ורוב גיטין חתומים הם אפי' לר"א מפני תיקון העולם: **איכא לאוקמא רר' אלעזר.** ולא קשיא מידי דכפריסית: **אבל הא מדסיפא.** פליג ר' אלעזר אריש דקתני רבי אלעזר מכשיר בכולן חוץ מגיטי נשים וריש מכשיר אף בגיטי נשים: **אימא ריש לאו רבי אלעזר היא.** וא"ל לשייר מקום הרי את מותרת אלא מקום השמות לבדן משום קטטה כדלקמן [ח]: **קמ"ל.** שמואל דריש נמי כר"א ותרי תנאי ואלינא דר' אלעזר כדלקמיה: **מפני תקנת סופר.** התירו לכתוב טופס אלא לשמה: **ור"א היא.** הא דקתני מפני התקנה התירו לכתוב טופס הא לאו הכי הוה אסיר רבי אלעזר היא דבעי לשמה בכתיבה מדאורייתא: **לא לכתוב.** דלמא אתי למכתב תורף אלא משום תקנת סופר שיהו מזומנין לו שרו ליה ובלבד שישייר תורף לכתוב לשמה ותורף דשאר שטרות נמי גזר משום תורף דגיטין: **ורבי יהודה כו'.** וגזר שטרות אפי' טופס אטו גיטין: **שטרות אטו גיטין.** בטופס לא גזר דגזירה לגזירה היא: **והא כי כתיב לה אתורף כתיב.** דבקרא כריתות כתיב דהיינו תורף והיכי יליף ר"א מייתי למיסר טופס: **אלא.** לא תימא שנאמר דמשמע מיניה יליף אלא משום כלומר שנאמר בתורף וכתב לה לשמה גזרינן טופס אטו תורף דאורייתא:

קשיא

בין לרבי יהודה בין לר"ש לא שנא וכו'. [א]ורב יוסף דמסיק דכ"ד בכל מערבין [ב](עירובין דף לז:) דלר"ש ליתי ליה ברירה גבי הריני מערב לשבתות של כל השנה כולה רליתי אלף ליתי לא אלא דמסיק רב יוסף איפוך ולר"ש דלא מבעוד יום עירובו עירוב כו' [ג] רב יוסף יחלק בין במולה בדעת עצמו למולה בדעת אחרים:

התם בדקתני **טעמא כו'.** בפרק בכל מערבין (עירובין דף לז:) מפרש רבא טעמא משום דבעינן ראשית ששייריה ניכרין וגראה דהתם גרים רבה מדאיירי אבני בתריה ועוד דהתם נמי מסיק טעמא כי הכא: **רבי אלעזר מכשיר בכולן.** פירש בקונטרס ובלבד שיניח מקומות הללו וקשה לר"י דבגמרא פסיק רב כר' אלעזר וקאמר אפי' בשטרות והאמר רב אפי' [ד] כו' אלמא מחזי כשיקרא ה"נ מחזי כשיקרא ואי לא מכשיר ר"א אלא בטופס דשטרות מה מחזי כשיקרא איכא מאחר שהניח מקום המלוה והלוה והמעות ועוד משמע דלא פריך [ה] מדרב אפי אלא משום דפסיק כר' אלעזר אבל אי הוה סבר כרבנן הוה ניחא ליה ואי שייך בטופס מחזי כשיקרא אפי' סבר כרבנן תקשי לרב אפי אגראה לר"י דר"א מכשיר בשטרות אפי' תורף [ו] והשתא מיחזי כשיקרא שכותב פלוני לוה מפלוני ועדיין לא לוה חוץ מגיטי נשים דפסיל אפילו בטופס מדקתני משום שנאמר וכתב לה משמע דפסיל בגיטי נשים טפי מת"ק וא"ת ומנא ליה לגמרא דר"א מכשיר בשטרות אפי' תורף דפריך מדרב אפי דלמא בטופס דשטרות דווקא מכשיר וי"ל דאם איתא דלא מכשיר אלא בטופס היה לו לקבוע דברי ר"א אחר ת"ק והיה לו לקבע ולשנות ר' אלעזר פוסל בגיטי נשים ור' יהודה פוסל בכולן וגם היה ראוי לשנות בסדר זה שכל אחד מחמיר משלפניו אבל אי רבי אלעזר אתא לאכשורי בשטרות אפי' תורף ניחא דתנא דברי רבי יהודה קודם משום דקאי את"ק דאיירי בטופס ור"א בשטרות מכשיר טפי מתנא קמא ובגיטין פסיל טפי [ז]: **חוץ** מגיטי נשים. ואין לומר בשחרורי עבדים נמי פסיל [ח] דאם כן בפ"ק (לעיל ע.) גבי שאשה דבריס ששוו גיטי נשים לשחרורי עבדים ליתני וכדברי ר"א בארבע כדקתני וכדברי ר"מ בארבע [ט]: **וצריך** שיניח מקום הרי **את מותרת לכל אדם.** בכל דוכתי משמע שכותבין לשון זה בגט ובפ' בתרא (לקמן פה.) נמי [י] תניא גופו של גט הרי את מותרת לכל אדם והנהיג ר"ת לכתוב לשון זה בגט אבל [יא] בטופסי גיטין [יא] לא היה כתוב ומ"מ אין להוליא לעז על גיטין הראשונים [יב] שהרי מאריכין לכתוב כמה לשונות בגט [יג] דאשיב כמו הרי את מותרת לכל אדם: **אבל** סיפא דקתני שאין קיום הגט אלא בחותמיו אימא ר"מ היא. תימה דבסוף פרק שני לעיל (דף כג.) מוקי לה ר' זריקא א"ר יוחנן [יד] כר"מ ופריך עלה מהניא דאמובר דאמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן ר"א היא ותמה לשויי אמוראי אינהו אלינא דר' יוחנן ומאי קושיא הא משמע הכא דאע"ג דמוקמינן ההיא דאמובר כר"א מ"מ מוקמינן שפיר ההיא דהכל כשריס כר"מ ואור"י דאע"פ שעושה צריכותא בזה מ"מ מיסתבר דאתיא כחד תנא אבל הך דפריקין ודאי ר' יוחנן מוקי לה כר"מ משום טעמא דמסיק מדסיפא ר"א ריש לקח ר"א [טו] דמטעם זה קאמר ר' יוחנן בפרק ד' אחין (יבמות דף מ:) אחזות מיני יודע מי שנאן [יז] ועוד דבתרתי קמייתא דמתניין בחדא פירקא איכא קפידא טפי לאוקמינהו כחד תנא:

מפני התקנה מאי מפני התקנה. מקום הזמן דתנא בריש דקבע בגמרא אחר כך היינו משום דאתא לפרושי מפני התקנה אליבא דמאן דמוקי לה כר"א דאין פירושו כמו למאן דמוקי לה כר"מ:

לא רצה האב אינה מקודשת אמר ליה בין לר' יהודה בין לר"ש לא שנא תולה בדעת עצמו ולא שנא תולה בדעת אחרים אית להו ברירה והתם בדקתני טעמא [ט]אמרו לו לר"מ אי אתה מודה שמא יבקע הנוד ונמצא זה שותה טבלים למפרע אמר להם לכשיבקע:

מתני' [כ]**הכותב טופסי גיטין שניה מקום האיש ומקום האשה ומקום הזמן שטרי מלוה צריך שיניח מקום המלוה ומקום הלוה ומקום הזמן ומקום המעות שטרי מקח צריך שיניח מקום הלוקח ומקום המוכר ומקום המעות ומקום השדה ומקום הזמן מפני התקנה ר' יהודה פוסל בכולן ור' אלעזר מכשיר בכולן חוץ מגיטי נשים שנאמר וכתב לה דאמר רב אמר שמואל [כג]צריך שיניח אף מקום הרי את מותרת לכל אדם ור' אלעזר היא [כד]דאמר עדי מסירה כרתי ובעינן כתיבה לשמה וצריכא דאי אשמעינן הך קמייתא בההיא הוא דאיכא לאוקמה כר"א דקתני אין כותבין וקתני כתבו אבל סיפא דקתני שאין קיום הגט אלא בחותמיו אימא [כה]ר"מ היא דאמר עדי חתימה כרתי ואי אשמעי' בההיא ההיא נמי איכא לאוקמה כר"א אבל הא אימא מדסיפא ר"א הוי רישא לאו ר"א צריכא: מפני התקנה: מאי תקנה אמר ר' יונתן מפני תקנת סופר ור"א היא דאמר עדי מסירה כרתי ובדין הוא דאפי' טופס נמי לא לכתוב [כו]ומשום תקנת סופרים שרו רבנן ר' יהודה פוסל בכולן גזר טופס אטו תורף גזר שטרות אטו גיטין ור"א מכשיר בכולן חוץ מגיטי נשים טופס אטו תורף גזר שטרות אטו גיטין לא גזר: שנאמר וכתב לה: וא"ל כי כתיב לה אתורף הוא דכתיב אלא אימא משום שנאמר וכתב לה לשמה

קשיא

לא רלה איכה מקודשת. דלא בעל אלא על תנאי ולא נתקיים וכי רלה מיהא מקודשת ואע"ג דמשעת בעילה ספק רולה ספק אינו רולה אמרינן הוברר דמשעת בעילה הוו קידושין: **טבלים למפרע.** שהרי לא הוברר התרומה מעולם: **לכשיבקע.** כשיבא לידי כך ודאי טבלים שתה אבל אין לחוש לכך דלא שכיח ליבקע: **מתני' הכותב טופסי גיטין.** שסופר הוא ומוטל שכר ורולה שיהו מזומנין לו פעמים שאדם בא לשוכרו והוא טרוד בשטרות אחריס: **צריך שיניח מקום האיש וכו'.** שאם רולה תגר ביניהס לא יאמר הריני כותב כל הגט ובגמרא [ו] מפרש טעמא: **צריך שיניח מקום כו'.** ואם שמע שהיה אחד רולף אחר חבירו להלוותו מנה לא יאמר הריני כותב מיד ואניח מקום הזמן לבדו אלא יהא שטר מוקדם אלא צריך שיניח מקום הלוה והמלוה והמעות אע"ג דליכא למיחש למידי גזירה שטרות אטו גיטין: **מפני התקנה.** בגמ' מפרש איהיכא קאי: **פוסל בכולן.** ואפילו הניח מקומות הללו וטעמא מפרש בגמ': **ר' אלעזר מכשיר בכולן.** וכלבד שיניח מקומות הללו: **חוץ מגיטי נשים.** דגזרינן בהן טופס אטו תורף: **שנאמר וכתב לה.** בגמרא פריך הא אתורף הוא דכתיב: **גמ' אף מקום הרי את מותרת.** שגם זה עיקרו של גט: **עדי מסירה כרתי.** הלכך וכתב לה לאו אחתימה קאי דחתימת עדים איכה אלא מדברי סופרים מפני תיקון העולם וכי כתיב וכתב לה משמע לעיקר כריתות קאי דהיינו כל הני דאמרן: **וצריכא.** לשמואל לאוקמי להני תלת סתמי כר"א ולמימרא בכולהו והוא ששייר מקום התורף אין כותבין על המחובר (לעיל דף כא.) והכל כשרין לכתוב (לעיל כב:) והכותב טופסי גיטין כולהו אוקמינהו שמואל כר"א: **דקתני אין כותבין.** והדר תנא כתבו על המחובר כשר ומדקשיא ריש לקיש אוקימנא דהכי קאמר אין כותבין טופס שמא יכתוב תורף כו': **אבל סיפא.** שאין קיום הגט אלא בחותמיו: **אימא ר' מאיר היא.** ואינו צריך לשייר מקום התורף ואשמעינן שמואל דצריך אלעזר ורבי אלעזר היא. וסיפא דקתני שאין קיום הגט אלא בחותמיו לאו לאכשורי תורף דחרש שוטה וקטן דשלא לשמה קאי אלא אמליעתא קאי האשה כותבת את גיטה לשמה והאיש שוכרו שאין קיום הגט אלא בחתימתו. והא דנקט חותמיו משום דרוב עדי מסירה הם החתומים בו [ז] ורוב גיטין חתומים הם אפי' לר"א מפני תיקון העולם: **איכא לאוקמא רר' אלעזר.** ולא קשיא מידי דכפריסית: **אבל הא מדסיפא.** פליג ר' אלעזר אריש דקתני רבי אלעזר מכשיר בכולן חוץ מגיטי נשים וריש מכשיר אף בגיטי נשים: **אימא ריש לאו רבי אלעזר היא.** וא"ל לשייר מקום הרי את מותרת אלא מקום השמות לבדן משום קטטה כדלקמן [ח]: **קמ"ל.** שמואל דריש נמי כר"א ותרי תנאי ואלינא דר' אלעזר כדלקמיה: **מפני תקנת סופר.** התירו לכתוב טופס אלא לשמה: **ור"א היא.** הא דקתני מפני התקנה התירו לכתוב טופס הא לאו הכי הוה אסיר רבי אלעזר היא דבעי לשמה בכתיבה מדאורייתא: **לא לכתוב.** דלמא אתי למכתב תורף אלא משום תקנת סופר שיהו מזומנין לו שרו ליה ובלבד שישייר תורף לכתוב לשמה ותורף דשאר שטרות נמי גזר משום תורף דגיטין: **ורבי יהודה כו'.** וגזר שטרות אפי' טופס אטו גיטין: **שטרות אטו גיטין.** בטופס לא גזר דגזירה לגזירה היא: **והא כי כתיב לה אתורף כתיב.** דבקרא כריתות כתיב דהיינו תורף והיכי יליף ר"א מייתי למיסר טופס: **אלא.** לא תימא שנאמר דמשמע מיניה יליף אלא משום כלומר שנאמר בתורף וכתב לה לשמה גזרינן טופס אטו תורף דאורייתא:

קשיא

מסורת הש"ס

א) [עירובין לז:: וש"נ], ב) זבחים ב. ע"ש, ג) [לעיל כ. וש"נ], ד) [זבחים ג.], ה) [לעיל ט: וש"נ], ו) [לעיל כח: וש"נ], ז) [ע"ב], ח) וכוב גיטין תמוניס הס הוס סוף היכור ואח"כ מתחיל הביכור הלי נמי איכא לאוקמי אפי' לר"מ. רש"ל, ט) [ע"ב], י) צ"ל תנן. רש"ש, יא) צ"ל י"ל, רש"ש,

מוסף רש"י

שמא יבקע הנוד. קודם שיפרים ממנו (עירובין לז:) והוכרר שלא היה עתיד לבא לידי הפרסה ואתה טבלים למפרע (חולין יד:) דבשלמא כי מפרים לה לאחר זמן איכא למימר הך דמטא השתא לחלק כהן יש בריה דמעיקרא בתוך הנוד נמי דיליה הואי משעת קריאת שם ומולין שתה, אבל כי נקבע הנוד ולא איכבר לה תרומה מיניה מאי יש בריה איכא למימר, הא אפילו בטופס לא נאמר לכלל תרומה אתאי (עירובין לז:). **לכשיבקע.** נכון בדבר, כלומר דלא מיישיע לה (סוכה כד. וכעי"ז חולין יד:) נעיין בדבר לאוסרו כלומר דלא מיישיע לכהן, דלא בעי מסר ליה לשומר (עירובין לז: וכעי"ז יומא נו:). **הכותב טופסי גיטין.** שיהו מזומנין לו, טופס לשון טופס, מול"ל כלע"ז (זבחים ג.). **אף מקום הרי את מותרת לכל אדם.** זהו עיקר גופו (שם).

מוסף תוספות

א. רא"ת השתא מסקינן דלר"ש אית לי' ברירה. תוס' הרא"ש.

ב. משחשיכה אין עירובו עירוב. תוס' הרא"ש.

ג. וי"ל. תוס' הרא"ש.

ד. משמי' דרבא, האי אשרתא דדייני דכתיבה מקמי דליחזו סהדי חתימות ידייהו, פסולה. ר"ן. ה. לרב. רא"ש.

ו. משום דשטרות בגיטין לא מיחלפי כלל. ר"ן. ז. דפסיל אפי' טופס. רא"ש. ח. ר' אלעזר, דגמר לה לה מאשה. תוס' הרא"ש. [ר]בעינן בהו לשמה. שיט"ק. ט. [אלא] דר"א אינו פוסל אלא בגיטי נשים לבד. רשב"ם. י. (ו)בתיקון. תוס' הרא"ש. יא. הקדמונים. תוס' הרא"ש. יב. שאין כתוב בנהם]. רשב"ם. יג. שעומדין במקום ה"ה מותרת שהרי כותבין למיהך למנסבא לכל גבר. ריטב"א. יד. מתני' דהכל כשרין לכתוב את הגט. תוס' הרא"ש. טו. ואע"ג דמוקי הנך תרתי קמייתא כר"א לא הוה מוקי הך כר"א. תוס' הרא"ש.

עין משפט נר מצוה

יד א מיי' פ"ג מהל' גירושין הלכה ז סמג עשין נ:

ב טוש"ע חו"מ סי' מג סעיף ג ומימן מד סעי' ה):

טז ג מיי' שם טוש"ע ח"מ סימן מח סעיף ג:

יז ד ה מיי' ע"ג מהל' גירושין הלכה ז סמג שם:

תורה אור השלם

1. כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וּבְעָלָהּ וְהָיָה אִם לֹא תִמְצָא חֵן בְּעֵינָיו כִּי מָצָא בָהּ עֶרְוַת דָּבָר וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתֻת וְנָתַן בְּיָדָהּ וְשִׁלְּחָהּ מִבֵּיתוֹ:

דברים כד א

פסקי רי"ד

מתני' הכותב טופסי גיטין שניה מקום האיש ומקום האשה ומקום הזמן שטרי מלוה צריך שיניח מקום המלוה ומקום הלוה ומקום הזמן ומקום המעות שטרי מקח צריך שיניח מקום הלוקח ומקום המוכר ומקום המעות ומקום השדה ומקום הזמן מפני התקנה ר' יהודה פוסל בכולן ור' אלעזר מכשיר בכולן חוץ מגיטי נשים שנאמר וכתב לה דאמר רב אמר שמואל וצריך שיניח אף מקום הרי את מותרת לכל אדם ור"א היא דאמר עדי מסירה כרתי ובעינא כתיבה לשמה: **מאי מפני התקנה** מפני תקון סופרים ובדין הוא דאפילו טופס נמי לא לכתוב ומשום תקון סופר שרו ליה רבנן ור' יהודה פוסל בכולן גזר טופס אטו תורף וגזר שטרות אטו גיטין ור"א מכשיר בכולן חוץ מגיטי נשים טופס אטו תורף גזר שאר שטרות אטו גיטין לא גזר [ט] טופס אטו תורף:

ט) נראה מזה דרבינו סובר כדעת רש"י דבתורף גם בשטרות גזר אטו גיטין ועי' בתוס' ד"ה ר"ש.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

קא פסיק ותני כו'. הא דלא דייק[א] לעיל בפרק ב' (דף יח.) גבי נכתב ביום ונחתם בלילה משום דהכא נמי לא דייק אלא משום[ב] דכיון דכבר אשמועינן דמוקדם פסול ממילא ידעי' דצריך שיהא מקום הזמן אפילו לא הוי תני ליה דהכי נמי לא תנא צריך שיהא מקום הרי את מותרת לכל אדם:

לכשאכנסנה אגרשנה אינו גט. פירש בקונטרס משום דהוי גט ישן וקשה דאינו גט ומשמע דאינו גט כלל ובגט ישן אם נתגרשה תינשא לכתחלה כדאמר לקמן בהזורק (דף עט:) ואומר ר"ת דבגט ישן ליכא אלא ייחוד בעלמא[ג] והכא דכנסה גרע טפי דודאי איכא ביאה[ד] ואי"ת דביבמות פ"ה (דף נב.) גרסינן אהך מילתא לכשאכנסנה אגרשנה הרי זה גט מפני שבידו לגרשה ולפי' הקונטרס ניחא דפי' אם דגט ישן מיהא הוי[ה] ס ור"ת מפרש דהתם דאינו[ו] זמן הנתינה דאפי' גט ישן לא הוי[ז] והכא כשכתב ומן[ח] קודם נישואין[ט]:

הכא נמי גזירה שמא יאמרו **גיטה קודם לבנה.** ואי"ת מה קפידא הוא שיכתוב הסופר זמן[י] והא ליכא למיחש שיבא לגרש בגט זה אחר נישואין שהרי עדים לא יחתמו לו דחזו שהוא מוקדם ואיכא למיחש בנישואין משום פירי ואומר ר"ת[כ] דכיון שרואין העדים שכתב בגט ארוסתי יחתמו אחר הנשואין כי יסברו דעודה ארוסה[יא] ואי"ת כשיגיע מקום הזמן נמי ויכתבו זמן ביום גרושין איכא למיחש שיאמרו גיטה קודם לבנה כיון שרואין שכתוב בגט ארוסתי וסבורין שלא ניסת לו מעולם וגם יפסידו הלקוחות פירות שמכר להם הבעל שלא כדין דיאמרו ארוסה היתה ואין לו פירות וי"ל דלקוחות לא יקנו פירות אם לא שידעו שנשואה היתה ויביאו עדים על כך וגם על בנה ידקדקו וירואו שנתעברה לפני הזמן הכתוב בגט ויתברר הדבר שניסת א"ע יש לדבר קול שנישאת אלא שאין זמן הנישואין ידוע כל כך וידעו דמה שכתוב בגט ארוסתי לפי שנכתב קודם נישואין אבל אם נכתב זמן של קודם נישואין יאמרו כל שעה דגיטה קודם לבנה אבל קשה דלמה לן טעמא דגיטה קודם לבנה כיון שהיא נשואה וכתוב בו זמן של אירוסין יפסל למ"ד משום פירי כמו גט שאין בו זמן כלל שאין שום הוכחה מתוך זמן הכתוב בגט זה[ב]: **הכא** נמי מיחזי כשיקרא. ואי"ת ורב פפי מ"ש דנקט אשארתא טפי מכל שטרות ואומר ר"י דרגותא היא באשארתא אע"פ שיודעין שחתימת העדים אמת ומזומנים העדים לפניהם לקיימה: **וליתא** לדרב פפי. תימה דמסיק לדיתא ורב נמי לא סבר לה[ג] ובפרק ב' דכתובות (דף כא.) פריך מינה לרב גבי ג' שיטבו לקיים את השטר[ד] ומגיה מתוך כך דברי רב[ט] אימא עד שלא כתבו כו' וי"ל דודאי מליבא דרב ליתא והתם פריך לגישנא דקאמר משמיה דרב הונא ולא מסייים בה אמר רב ואית[ט] דלא גרים הכא[י] לדרב פפי אלא ליתא ופי' וליתא לקושיא[יא] דבשטרות לא חיישינן למיחזי כשיקרא דאמר רב נחמן וכו' ודוקא באשארתא חיישי' למיחזי כשיקרא שהוא קיום השטר ובפ"ב דכתובות (דף כא.) דאיירי בקיום השטר פריך שפיר מינה ובפ' הכותב (שם פה.) דמייתי לה אפסק דין דרב ביבי קאמר נמי וליתא יש לפרש כמו הכא וליכא כולי האי מיחזי כשיקרא שכותבין שנשבעה כמו שפסקו לה ב"ד: הא

קשיא דר' אלעזר אדר' אלעזר תרי תנאי ואליבא דר"א ר' שבתי אמר חזקיה משום קטטה[ו] ור"מ היא דאמר עדי חתימה כרתי ובדין הוא דאפי' תורף נמי לכתוב וזמנין דשמעה ליה לסופר דקא כתיב וסברה איהו קאמר ליה והוה לה קטטה בהדיה רב חסדא אמר אבימי משום תקנת עגונות אמרי לה ר"מ ואמרי לה ר"א אמרי לה ר"מ דאמר עדי חתימה כרתי ובדין הוא דאפי' תורף נמי לכתוב וזמנין דהוה ליה קטטה בהדה ורתח עלה וזריק ליה ניהלה ומעגן ומותיב לה אמרי לה[ז] ר"א דאמר עידי מסירה כרתי ובדין הוא דאפי' טופס נמי לא לכתוב וזמנין דבעי למיזל למדינת הים ולא אשכח ספרא ושביק לה[ח] ואזיל ומעגן ומותיב לה: ומקום הזמן: קפסיק ותני לא שנא מן הנישואין ולא שנא מן האירוסין בשלמא מן הנישואין בין למ"ד[ט] משום בת אחותו איכא בין למ"ד משום פירי איכא אלא מן האירוסין בשלמא למ"ד משום בת אחותו איכא אלא למ"ד משום פירי ארוסה מי אית לה פירי אמר רב עמרם הא מילתא שמעית מיניה דעולא דאמר משום תקנת ולד ולא ידענא מאי ניהו כיון דשמעיתא להא דתניא[כ] האומר כתבו גט לארוסתי לכשאכנסנה אגרשנה אינו גט ואמר עולא מה טעם גזירה[כא] שמא יאמרו גיטה קודם לבנה ה"נ גזירה שמא יאמרו גיטה קודם לבנה א"ר זירא[כב] אמר ר' אבא בר שילא אמר רב המנונא בלא קידושין וכתובה נתעברה לאחר גירושין ופגם הוא למספחה: **הלכתא כר' אלעזר. שפוסל בטופסי גיטין גזירה משום תוקף: **עוביגא דחלימי.** מאוסר שבחכמים: **ואפילו בשאר שטרות.** במאי דפליג ר' אלעזר אדר' יהודה ואסר בטופסי שטרות אמר רב נמי הלכה כר"א בתמיה: **אשרתא.** קיום השטר שהעדים מעידין על כתב ידיהם בב"ד וב"ד כותבין בו במותב תלתא הוינא ואתו פלוני ופלוני ואסהידו אחתימות ידייהו ואשרנוהי וקיימנוהי כדחזי וחותמין: **מצאו באשפה.** ולא נכתב בשם אשה כלל אלמא לא חיישינן למיחזי כשקרא כיון דנחתם בעתו וזמנו: **בו.** ביום של חתימה: **ופרעו.** בו ביום: **אינו חוזר ולוה בו.** ואפי' ביום מלוה דאשונה לאחר פרעון דליכא למיחש למוקדם והכי מפרשינן לה בשנים אוחזין (ב"מ יח.): **שכבר נמחל שעבודו.** כשפרעו ובטל השטר ואין הקרקעות משועבדות שוב למלוה השניה שלא עליה נחתם שטר זה והוא לא מלוה על פה: **אבל נשיקרא.** אם היה נחתם על מלוה זו אע"פ שנכתב קודם הלואה כשר אם בו ביום נכתב:

מתני'

מן הנישואין לא שנא מן האירוסין צריך שיכתוב זמן בגט. א"ר זירא אמר רבא בר שילת אמר רב המנונא סבא אמר רב אדא בר אהבה הלכתא כר"א פי' אמרי' עידי מסירה כרתי (והרב פי' הלכה כר"א דגזר תופס אטו תורף וצריך שיכתב כולו לשמה) קרו עליה דר"א טובינא דחכימא אמר רב פפא משמיה דרבא האי אשרתא דדייני דכתיבא מקמיה דליחוי שהדי התמות ידייהו פסולה משום דמיחזי כשקרא. וליתא לדרב פפא דאמר רב נחמן אומר היה ר"מ אפילו מצאו באשפה חתמו ונתנו לה כשר ואפילו רבנן לא פליגי עליה דר"מ אלא בגיטי נשים דבעינן כתיבה לשמה אבל בשאר שטרות לא דא"ר אסי א"ר יוחנן שטר שלוה בו ופרעו אינו חוזר ולוה בו שכבר נמחל שעבודו אבל משום שיקרא לא חיישינן:

מתני'

מלוה דאשונה לאחר פרעון דליכא למיחש למוקדם והכי מפרשינן לה בשנים אוחזין (ב"מ יח.): **שכבר נמחל שעבודו.** כשפרעו ובטל השטר ואין הקרקעות משועבדות שוב למלוה השניה שלא עליה נחתם שטר זה והוא לא מלוה על פה: **אבל נשיקרא.** אם היה נחתם על מלוה זו אע"פ שנכתב קודם הלואה כשר אם בו ביום נכתב:

א [מיי' פ"ג מהל' גירושין ה"ו טוש"ע אה"ע סי' קלב סעי' ח]:

ב מיי' פ"ד מהלכות מלוה ולוה הלכה ז סמג עשין לד טוש"ע ח"מ סימן מח סעיף ח:

יח ג מיי' פ"ו מהלכות עדות הל' ח סמג עשין קמה טוש"ע ח"מ סימן מו סעיף כד [סי' מ סעיף כז]:

גליון הש"ס

גמ' ואזיל ומעגן. עי' לקמן לג ע"א תד"ה ומעגה: **שם א"ר אבא בר שילא.** בקדר הדורות בהגהת הש"ס כתב דל"ל רבה: **תוס'** ד"ה לכשאכנסנה וכו' ור"ת מפרש דהתם. עי' ב"ב דף קלה ע"ב תד"ה כל. קדושין דף סד ע"ב תד"ה רבי סבר:

מוסף רש"י

משום בת אחותו. והיא אשתו ומתה ונזקה אחמיו ומת עליה שלא תתקן ומוכח לה גט בלא זמן ומוכן לה ומשעדיין עליה בבית דין מוציאה גיטה ומומרת גרושה היימי ומניחה בלתה שבה (בעיל יז. וכנ"ל יבמות לא:). משום פירות. שמזמן הגט ואילך אם ימכור הבעל בפירות נכסי מלוג שלה תגנם ואם לא היה בו זמן יהיה מוכר והולך וכשתתבע לדין הוא יהא על התחתונה, שיאמר לה קודם גירושין מכרתי (לעיל יז). דקסבר משעה שנתן עיניו בה לגרשה שוב אין לו לבעל פירות (ביבמות לא:). קרי רב עליה דר"א טובינא דחכימי. מלומד שבחכמים, אמרי ממכרגמין מוכא, ר' אלעזר הוא ר' אלעזר בן שמוע ומלמידו של ר"ע היה כדאמרינן ביבמות בהבא על יעמתו (סב:) והיה העולם שמם עד שבא ר"ע אצל רבותיו שבדרום ושנה לסם, ר"מ ור' יהודה ור' יוסי ור"ש ורבי אלעזר בן שמוע (כתובות מ:). אשארתא דדייני. לשון חוקק שמחקקין את השטר וכותבין אשרנוהי (כתובות כא:) כמו יישר כחך, קיום השטר שכותבין דיינין בעמוד תלתא הוינא ואתא פלוני ופלוני ואסהידו אחתימות ידייהו ואשרנוהי וקיימנוהי (שם כא:). שטר שלוה בו ופרעו. בו ביום, אינו חוזר ולוה בו. אפילו בו ביום ואע"ג דלאו מוקדם הוא שהרי ביום הלואה נכתב, שכבר נמחל שעבודו. משפרעו בטל השטר ונמצאת מלוה השניה מלוה על פה ואינו נוכה מן הלקוחות (כתובות פה.) משפרע מלוה דאשונה, ועל האחרונה לא נכתב והוא לה מלוה על פה וטורף לקוחות שלא כדין דאין מלוה על פה גובה מן הלקוחות (ב"מ יז.). אבל משום שיקרא. שלא נכתב על מלוה זו, לא חיישינן. אם לא שיש בדבר ביטול שטר גמור (כתובות פה:).

חתמו ונתנו לה כשר פי' דקסבר ר"מ עידי חתימה כרתי והאי וכתב לאו אכתיבת הגט קאי אלא אחתימתו. ואפילו רבנן דהיינו ר"א לא פליגי עליה דר"מ אלא בגיטי נשים דבעינא כתיבה לשמה אבל בשאר שטרות לא דא"ר אסי א"ר

ג) [בעיל כה: וש"ך], ד) [בעיל ט: וש"ך], ה) [בעיל יח.], ו) יבמות נב., ז) [לקמן עט:], ח) כתובות מ., כריתות יג:, ט) כתובות כה: פה. [ועי' בטוש"ע ח"מ סימן מו סעיף כד וכסמ"ע וכסמ"ך], י) [אשרתא לשון חיזוק כמו אשרו ממון כך כתב רש"י לקמן לד. ד"ה אשרו], יא) כתובות פה. [בעיל ג: כג., יב) ב"מ יח. כתובות פה., יג) [וע"ע תוס' יבמות נב. ד"ה לכשאכנסנה ותוס' ב"ב קלה: ד"ה כלן],

מוסף תוספות

א. הכי. תוס' הרא"ש. ב. משנה יתידה, דקתני 'מקום הזמן'. רמב"ן. ג. שאין חוששין שמא בא עליה אלא לכתחילה. רמב"ן. לכך אם נתגרשה בו, תנשא לכתחילה. תוס' יבמות נב. ד"ה לכשאכנסנה. ד. [ולכך] אינו גט כלל. תוס' יבמות נב. ד"ה לכשאכנסנה. ואם נשאת תצא. רשב"ץ. ועי' ב"י ריש סימן קל"ג שכתב בשיטת תוס' דלכתחילה לא תנשא ואם נשאת לא תצא. ה. והכא אינו גט משום גט ישן. אבל לר"ת ד"ל קשיא, דהכא אינו גט כלל קאמר. רשב"ץ. ו. זמן שאחר נישואין, שהוא. תוס' יבמות נב. ד"ה לכשאכנסנה. ז. שלא נתייחד עמה אחר זמן הכתוב בגיטה, והרי זה גט דקאמר, היינו לגרש בו לכתחילה. תוס' יבמות נב. ד"ה לכשאכנסנה. ח. שעומד בו. תוס' ב"ב קלה: ד"ה כל. ט. בגט של ארוסה. תוס' הרא"ש. י. דחיישי' שמא יבא להתחתם העדים אחר נישואין ולא יחושו להקדמת הזמן. תוס' הרא"ש. יא. ויבאו לידי תקלה, שיאמרו גיטה קודם לבנה. תוס' הרא"ש. יב. וי"ל כיון שנכתב קודם שנמסר קלא אית ל', וידעו העדים מתי בא הגט לידה ואין לבעל להפסיד פירות אפי' לר"ל עד שעת נתינה. תוס' הרא"ש. יג. מדפסק כר"א. רשב"א. יד. ושנים מהם מכירים חתימת ידי עדים ואחד אינו מכיר אמר רב הונא אם עד שלא חתמו מעידין בפניו וחותם ופרץ עלה הא מכתב כתבינן והאמר רב פפי וכו'. רשב"א. טז. ורוצה ליישב דברי רב הונא אליבא דרב פפי. תוס' הרא"ש. טז. [ד"מפרשי [ד"]דברי רב פפי איתנהו. תוס' הרא"ש. יז. ליתא. תוס' הרא"ש. יח. דאקשי' מדרב פפי על רב שפסק כר"א. תוס' הרא"ש.

פסקי רי"ד

קשיא דר' אלעזר אדר' אלעזר. פי' ברישא תני דכתוב תופסי גיטין ולא גזר תופס אטו תורף: תרי תנאי אליבא דר"א: ומקום הזמן. קפסיק ותני לא שנא

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

מתני' [א][א]המביא גט ואבד הימנו מצאו לאלתר כשר ואם לאו פסול [ב]מצאו בחפיסה או בדלוסקמא אם מכירו כשר: גמ' ורמינהו [ג][ב]מצא גיטי נשים ושחרורי עבדים דייתיקי מתנות ושוברין הרי זה לא יחזיר שאני אומר כתובין היו ונמלך עליהן שלא ליתנן הא אמר תנו נותנין ואפי' לזמן מרובה אמר רבה לא קשיא [ג]כאן במקום שהשיירות מצויות כאן במקום שאין השיירות מצויות ואפילו במקום שהשיירות מצויות והוא שהוחזקו שני יוסף בן שמעון בעיר אחת דאי לא תימא הכי קשיא דרבה אדרבה [ד]דההוא גיטא דאישתכח בי דינא דרב הונא והוה כתיב ביה בשוירי מתא דעל רכים נהרא ואמר רב הונא [ה]חוששין לשני שוירי [ו] ואמר ליה רב חסדא לרבה פוק ועיין בה דלאורתא בעי לה מינך רב הונא [ו] נפק דק ואשכח דתנן [ז][ד]כל מעשה ב"ד הרי זה יחזיר והא בי דינא דרב הונא דכמקום שהשיירו' מצויות דמי וקא פשיט יחזיר אלמא אי הוחזקו שני יוסף בן שמעון בעיר אחת אין ואי לא לא עבד רבה עובדא בההוא גיטא דאישתכח בי כיתנא בפומבדיתא כשמעתיה איכא דאמרי בדוכתא היכא דתרו כיתנא ואף על גב דהוחזקו דלא שכיחן שיירתא ואיכא דאמרי בדוכתא דמזבני כיתנא והוא שלא הוחזקו ושכיחן שיירות רבי זירא רמי מתני' אברייתא ומשני תנן המביא גט ואבד הימנו אם מצאו לאלתר כשר ואם לאו פסול [ז]ורמינהו [ה]מצא גט אשה בשוק בזמן שהבעל מודה יחזיר לאשה אין הבעל מודה לא יחזיר לא לזה ולא לזה הא בזמן

רש"י

מתני' ואם לאו פסול. שמא מאחר נפל ואין זה שלו: מצאו בחפיסה. כלי ויש סימן בכלי שהוא שלו: אם מכירו כשר. מילתא באנפי נפשיה ואו או קתני או שמכירו ואפי' מצאו בכל מקום כשר: גמ' דייתיקי. צוואת שכ"מ. דא תהא למיקם ולהיות: מתנות. מתנת בריא: לא יחזיר. לא לבעל ולא לאשה וכן שחרור וכן כולם. ומדתלי טעמא בשאני אומר שמעינן מינה דאם אמר הבעל תנו לה שאני כתבתיו לה נותנין ולא חיישינן לשמא אינו זה: במקום שהשיירות מצויות. פסול שמא מעוברים ושבים אחרים נפל: ואפילו במקום שהשיירות מצויות כו'. לאו רבה קאמר לה אלא הש"ס הוא דמסדר ואמר דהא דאוקי רבה במקום שהשיירות מצויות והוא שהוחזקו שני אנשים בשם זה באותה העיר אבל אם לא הוחזקו מספיקא לא אמרינן דילמא איתנהו ולא ידעינן או דילמא יש עיר אחרת ששמה כזו ויש בה אדם אחר ששמו ושם אשתו כזה שתובעו: דאי לא תימא הכי. דלא פסיל רבה אלא במצויות והוחזקו קשיא דרבה אדרבה: בי דינא דרב הונא. שהוצא שם לקיימו בב"ד וכתוב בו הנפק ונפל מזה והוא תובעו ולא הוחזקו שני יוסף בן שמעון באותה העיר: חיישינן לשני שוירי. ושמא לא זה הוא שנפל מזה: דתנן. בב"מ (כ.): כל מעשה ב"ד. המוצא שטר מקויים בב"ד דליכא למיחש לכתובין היו ונמלך עליהם שלא ליתנם דלא עביד לקיומיה שטרא אלא מלוה לאחר שנמסר לידו דחייש שמא ימותו עדים: הרי זה יחזיר. ולא חיישינן לשמא אינו זה: בי דינא דרב הונא. היו צריכין לו לדין ולהוראה ובאים שם וקפשיט רבה דיחזיר ש"מ משום דלא הוחזקו שני יוסף הוא דלשני שוירי לא חיישינן: כשמעתיה. דאמר תרתי בעינן והכא לא הוה אלא חדא והחזירו לתובע: איכא דאמרי. האי בי כיתנא היכא דתרו כיתנא בבית מי המשרה ששורין שם פשתן ואין שיירות מצויות שם והחזירו ואע"פ שהוחזקו שנים באותו השם: ואיכא דאמרי היכא דמזבני כיתנא. בשוק ששיירות מצויות והחזירו לפי שלא הוחזקו: מודה. שאומר ליתנו לה: לא לזה ולא לזה. לבעל לא יחזיר שמא כבר נתנו לה וממנה נפל וכשיבא לידו יחזור אחר עדי מסירה ויעידו שגירשה וכשתתבע כתובתה יאמר פרעתיך שהוציאה הגט בבית דין ותנן[ח] הוציאה גט ואין עמו כתובה גובה כתובתה וחייבוני לפרוע ונתנו לי את הגט כדי שלא תחזור ותגבה ולאשה לא יחזיר שמא תינשא בו:
איכא

תוספות

הא אמר תנו נותנים (כו') ואפילו לזמן מרובה. תימה מנא ליה למידק הא אמר תנו נותנין דלמא אפילו אמר תנו אין נותנין משום דחיישינן דאין זה הגט שנכתב לו אלא נפל מאחר ששמו כשמו[א] והכי פירושו נמלך עלייהו ועדיין לא נתנו הא אי לא הוה חיישינן לנמלך[ב] היו מחזירים לה את הגט אפי' אינו שלה כיון דאינה צריכה אלא לראיה ואור"י דדייק מדקתני ונמלך ולא קתני שאני אומר כתובין היו ולא נתנן משמע דנמלך וחזר בו ואינו רוצה לגרשה עוד אבל אם היה רוצה היה מגרשה בגט זה ולא חיישינן שמא מאחר נפל ובהדיא גרסינן בפ"ק דב"מ (דף יח.) בכל הספרים טעמא דנמלך כו' וא"ת ומנא ליה אפילו לזמן מרובה דלמא לאלתר דוקא כדפריך ר' זירא לקמן ור' זירא נמי אמאי פשוט לו מברייתא דיחזיר לאשה אפי' לזמן מרובה טפי ממתני' ואומר ר"י דדייק מדאיצטריך ונמלך לאשמועינן דאם אמר תנו נותנין ולא חיישינן לגט אחר היינו אפילו לזמן מרובה דאי לאלתר פשיטא דאין חוששין לגט אחר ור' זירא סבר דהא דקתני ונמלך אורחא דמילתא נקט דלפי שנמלך לא נתנו ולא לדקדק הא אמר תנו נותנין אבל מברייתא דייק שפיר דיחזיר אפי' לזמן מרובה דאי לאלתר פשיטא ועוד אור"י דדייק אפי' לזמן מרובה דמשמע ליה דומיא דשטרי חליצה ומיאונין (שם דף כ.) דמיירי לזמן מרובה דעל כרחך התם לא איצטריך לאשמועינן דיחזיר אלא כשאינו ידוע אם חלצה או מיאנה דבידוע שחלצה או מיאנה פשיטא דיחזיר אפי' אינו שלה כיון דאין צריכה אלא לראיה וכיון דבאינו ידוע מיירי ע"י מה שנמצא לאלתר לא ידעינן כלל שהוא שלה כיון דאינו ידוע שנכתב לה שטר חליצה מעולם ור' זירא לא מוקי לה דומיא דסיפא ומברייתא דייק שפיר דאפי' לזמן מרובה דבזמן שהבעל מודה דמשמע דמודה שממנה נפל וכבר גירשה בו ואי לאלתר דוקא א"כ ראינו גט בידה דבלא ראינו גט בידה אין נפקותא במה שנמצא לאלתר כדפירשנו וכיון שראינו בידה פשיטא דיחזיר אפילו אינו שלה[ג] ואפי' אין הבעל מודה אלא ודאי בשלא ראינו הגט בידה וא"כ אפי' לזמן מרובה: הא אמר תנו נותנין. וא"ת ואמאי לא פריך אהך מתני' ליחוש שמא כתב ליתן בניסן כו' כדפריך אברייתא דלקמן בפ"ק דב"מ (דף יט.) ואור"י דהא אמר תנו נותנין משמע שבא עכשיו לגרשה בגט זה לפיכך ליכא למיחש מידי כדפירשתי לעיל[ט] דבכל גיטין שאין נותנין ביום הכתיבה קלא אית להו ומסקי לקוחות אדעתייהו שפיר לומר לאשה אייתי ראייה אימת מטא גיטא לידך אבל בברייתא דקתני בזמן שהבעל מודה[ד] פירוש שממנה נפל[ה] סבורים לקוחות שב"ד מאמינים לו שמשנכתב בא לידה וטעו טפי ולא יאמרו אייתי ראיה וא"ת והיכי רמי ר' זירא מברייתא אפי' לזמן מרובה לפי' קמא הא לאלתר נמי איצטריך לאשמועינן דיחזיר למ"ד דיש לבעל פירות עד שעת נתינה דלא חיישינן לשמא כתב בניסן כו' וי"ל דבנמצא לאלתר לא שייך לאקשויי הכי דדלמא ביום שנכתב איירי אבל אי איירי לזמן מרובה אע"ג דכשתעבור שיירא ותשרה קרוי זמן מרובה מ"מ זמן מרובה משמע בכל ענין לא שנא באותו יום לא שנא אחר כמה ימים וכי פריך לקמן אר' ירמיה מאי למימרא הוה מצי לשנויי דלא חיישינן לשמא כתב בניסן כו' אלא דעדיפא משני אפילו למאן דאמר אין לבעל פירות משעת חתימה: כאן במקום שאין השיירות מצויות. וא"ת ואמאי לא משני איפכא אידי ואידי במקום שהשיירות מצויות כאן שהוחזקו וכאן שלא הוחזקו והוה ניחא דהוה מוקמינן ההיא דמצא גיטי נשים בשיירות מצויות דומיא[ו] דמעשה ב"ד דאיירי בשהשיירות מצויות ולא הוחזקו כדמוכח בסמוך[ז] וי"ל דההיא עובדא דבסמוך[ח] הוה ברישא ואשמועינן בלא הוחזקו יחזיר אפי' שיירות מצויות והכא אשמעינן דאם הוחזקו נמי יחזיר אם אין השיירות מצויות וא"ת היכא דהוחזקו אע"ג דאין השיירות מצויות היכי מהדרי' מנא ידעינן דשל זה הוא וי"ל כגון דידעי' דמזה יוסף בן שמעון נפל ולא חיישינן שמא זהו של יוסף בן שמעון אחר דאין לחוש שגם אחר אבד כאן כיון דאין השיירות מצויות ושמעתין אתיא[ט] כר"א דלר"מ כיון דהוחזקו אין יכול לגרש בו אפילו הוא שלו כיון דאין מוכיח מתוכו כדפירשתי לעיל (דף כד: ד"ה בעדי): בבי דינא דרב הונא. פירש בקונטרס שהוצא שם לקיימו בב"ד והשתא פשיט שפיר מכל מעשה ב"ד דלא חיישינן שמא של אחר הוא אע"ג דשיירות מצויות כיון דלא הוחזקו אי נמי כשאינו מקויים ונפל מיד השליח דלא חיישינן לנמלך דאין הבעל יכול לבטל שלא בפני השליח כדאמר בהשולח (לקמן לג.) ואי במקויים איירי אפי' לא ידעי' ממי נפל יחזיר לאשה כדאמרינן דלוה לא מקיים שטריה אבל בפ"ק דב"מ (דף כ. ד"ה דאשתכח) פירש בקונטרס שמיד השליח נפל ופירש שם נמי גבי הא דפשיט ממעשה ב"ד דמקויים היה וקשה דאם יש לחוש לנמלך כשנפל מיד השליח מה מועיל מה שהיה מקויים[י] דלא ניחוש לנמלך הא ממה נפשך לא הגיע ליד האשה ועוד דאין רגילות שהבעל יקיים את הגט כדפירש כאן בקונטרס וכדאמר בספ"ק דבבא מציעא (דף כ:) דלוה לא מקיים שטריה: חיישינן לשני שוירי. הא דלא נקט חיישינן לשני יוסף בן שמעון בעיר אחת שמא ידוע היה להם דבאותה שוירי לא היה כי אם אחד[יא]: כל מעשה ב"ד הרי זה יחזיר. וא"ת מהך משנה תקשי לר' זירא דאמר בסמוך לחד לישנא דהיכא דשיירות מצויות חיישינן אע"ג דלא הוחזקו וכן לרב הונא דהכא ולאביי דחייש לתרי יצחק בפרק האשה שהלכה (יבמות דף קטו:) ואומר ר"י דמוקמינן לה דאישתכח חוץ לב"ד שאין השיירות מצויות שם והכי איתא בהדיא בפ"ק דב"מ (דף יח:) ורבי זירא מי קתני כל מעשה ב"ד שנמצאו בב"ד כל מעשה ב"ד יחזיר קתני ולעולם דאשתכח אבראי: אין הבעל מודה לא יחזיר לא לזה ולא לזה. ולאו נאמנת לומר גירשתני[יב] דכיון דאיכא גט דמסייע לה מעיזה ומעיזה:

בזמן

מסורת הש"ס

א) ב"מ יח., ב) [עי' תוס' לקמן כח. ד"ה מלאתו], ג) ב"מ יח., ד) שם כ., ה) [לשון שאלה שם ועי' תוס' ב"ב קעב. ד"ה מינך], ו) שם, ז) ב"מ יח: [כל הענין עד סופו], ח) [כתובות פח:], ט) [דף יז: ד"ה עד].

פסקי רי"ד

יוחנן שטר שלוה בו ופרעו אינו חוזר ולוה בו שהרי כבר נמחל שעבודו טעמא דנמחל שעבודו אבל לשיקרא לא חיישינן עיין בפרק האשה שנתאלמנה (כ:): מתני' המביא גט ואבד ממנו אם מצאו לאלתר כשר ואם לאו פסול מצאו בחפיסה או בדלוסקמא כשר. פי' השליח שהיה מביא הגט נאבד ממנו אם מצאו בארץ לאלתר כשר ולא חיישינן שמא מאחר נפל ואין זה שלו דכיון שלאלתר מצאו ליכא למיחש ולקמן מפר' כיצד הוי [לאלתר]: שלא לאלתר פסול דאיכא למימר מאחר נפל וגט מילתא שהיו שמותיהן שוים והשליח אין לו בו טביעות עין. ואם מצאו בחפיסה או בדלוסקמא שהן כליו ומכירן בטביעות עין אע"פ שאינו מכיר הגט כשר שמי היה משים הגט הזה בין כליו ובודאי שלו הוא. אם מכירו כשר ואו או קתני שאע"פ שמצאו בארץ אם מכירו שיש לו טביעות עין כשר אי נמי יש לומר האי פשיטא שאם מכיר הגט בטביעות עין שכשר הוא ומאי אתא לאשמעי' אלא אם מכירן גרסי' ואחפיסה ודלוסקמא קאי וה"ק אם מכירן שהוא שלו אז כשר ואם לאו פסול דשמא של אחר הן ואע"פ שיש לו בהן סימנין אסימנין לא סמכינן אלא בטביעות עין. ורמינהו מצא גיטי נשים ושחרורי עבדים דייתיקי מתנות ושוברין הרי זה לא יחזיר שאני אומר כתובים היו ונמלך עליהן שלא ליתנן הא אמר תנו נותנין ואפי' לזמן מרובה. פי' דייתיקי היא מתנת ש"מ ומתנה היא מתנת בריא ואין חושש התנא אלא שמא נמלך עליהן שלא ליתנן הא אמר תנו וכו' ולא אמרי' שמא אינו זה ומאחר נפל ומתני' אמאי חיישינן: אמר רבה לא ק' כאן במקום שהשיירות מצויות כאן במקום שאין השיירות מצויות פי' מתני' מיירי במקום שהשיירות מצויות ומש"ה איכא למיחש שמא מאחר נפל ומתני' דהתם מיירי במקום שאין השיירות מצויות ומשום הכי ליכא למיחש שמא מאחר נפל. ואפי' במקום שהשיירות מצויות והוא שהוחזקו שני יוסף בן שמעון בעיר אחת התם חיישינן שמא מאחר נפל ולשם ההוא יוסף בן שמעון איכתיב וגם שמות נשותיהן נמי בחזקת שהן שוין אבל מסתמא לא חיישינן דלמא איקרי שמותיהן שוין ואע"פ שהוא במקום שהשיירות מצויות כשר (והרב אומר אע"פ שלא בחזקת שמות נשותיהן שוין הואיל והוחזקו שני יוסף בן שמעון פסול). א)

א) ועי' ברא"ש בשו"ת הרי"ף דף יג:

עין משפט נר מצוה

יט א ב מיי' פ"ג מהל' גירושין הלכה ט סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קלב סעיף ד:
ג [טוש"ע חו"מ סימן סה סעי' יד]:
כ ד מיי' פי"ח מהלכות אבידה הל' יג סמג עשין עד טוש"ע חו"מ סימן סה סעיף יג:
כא ה מיי' שם הל' ו סמג שם טוש"ע אה"ע סימן קנג:

גליון הש"ס

גמ' וא"ל ר"ח לרבה. יבמות דף סא ע"ב: שם נפק דק ואשכח. עי' תוי"ט פ"ב דאבות מ"ט ד"ה לאו:

מוסף רש"י

דייתיקי. צוואת שכיב מרע ולשון דייתיקי דא תיקו, זאת תיקום, לדברי שכיב מרע ככתובין וכמסורין דמי (ב"מ יג.). ושוברין. פרעון שטר (שם). דאישתכח בי דינא דרב הונא. מקויים בהנפק והשליח המציאו אומר ממנו נפל (שם כ.). חוששין לשני שוירי. אע"פ שבשוירי הידוע לנו אין בה שני יוסף בן שמעון, שמא יש שוירי אחרת שיש שם יוסף בן שמעון ושם נכתב ומשליח אחר נפל (שם כ:). כל מעשה ב"ד הרי זה יחזיר. דכיון דלא הוחזקו שני יוסף בן שמעון בעיר אחת, לעיר אחרת שאינה ידועה לנו לא חיישינן (שם).

מוסף תוספות

א. ונמצא מגרשה בגט של חברו. תוס' הרא"ש. ב. לכתחילה מלגרשה וגרשה. תוס' ב"מ יח. ד"ה הא אמר. ג. [ד]ניתן לה לראיה. תוס' ב"מ יח. ד"ה הא. ד. יחזיר לאשה. תוס' הרא"ש. ה. בתוס' הרא"ש כתוב: משמע שבהודאתו שמודה שנפל מידה מחזירים לה. ו. דסיפא. תוס' ב"מ דף יח. ד"ה והוא שהוחזקו. ז. בעובדא דרב הונא. תוס' הרא"ש. ח. דשני שוירי. תוס' הרא"ש. ט. בעדי מסירה. תוס' הרא"ש. י. לחושבו כמעשה בב"ד. תוס' הרא"ש. יא. וחיישינן שמא בשוירי אחרת יש יוסף ב"ש אחר. תוס' הרא"ש. יב. [כד]קי"ל דהאשה שאמרה לבעלה גרשתני נאמנת, דחזקה אין אשה מעיזה פניה בפני בעלה. ר"ן.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות